



til Volvocinæ - *Ehrenb.* henhörende Dyr, der efterhaanden antage under Delingen en forskjellig Form og Charakter. Det var derfor mueligt at man oftere vilde komme til at finde, at Polygastrica, som ifølge sin Form syntes at maatte regnes til forskjellige Arter ja vel endog Slægter og Familier, vilde komme til at findes at være kun forskjellige Udviklingsformer af den samme Dyreart, og at denne vilde findes undertiden i sin Udvikling at have mere Udseende af en vegetativ end en dyrisk Organisme.

7. Professor *Nilsson*, omhandlede Skandinaviens Mammalia.

I den ved Foredraget foranledigede Discussion deeltog *Sundevall*, Statsraad *Vogt*, *Rasch* og *Esmark*.

8. Docent *Dahlbom* meddelte "Bekræftelse på den förmodan att Sägflugor i hungersnöd angripa och uppäta hvarandra".

Uti Fransyska Entomologiska Societetens Annaler för år 1834 har Grefve *De St. Fargeau* anmärkt att, när i stark och långvarig torra blommorna icke längre förmå afsöndra någon nektar, hvaraf sägflugorna hufvudsakligen lifnära sig, så angripa Tenthredines andra insekter, och äfven arter inom sitt eget slägte, öppna deras mage och utsuga den honungssaft som de fångade djuren möjligen kunna innehålla. Att Sägflugorna med sina mandibler verkligen öppna magen på andra insekter, det har jag aldrig sett och kan således deröfver icke yttra mig. Men väl har jag sett *Linnés* Tenthredo mesomela och viridis samt *Klugs* Allantus notha fånga smärre Tenthredines och tugga deres abdomina med sina mandibler. Jag har icke heller lemnat detta förhållande alldeles oanmärkt uti min 1837 i Lund udgifna Hymenopterologiska Prodromus. I början ansåg jag likväl detta blott för en lek; men förlidne sommar hade jag tillfälle öfvertyga mig huru denna förmodade

lek var af det allvarsamma slaget att det gällde ingen ting mindre än det fångade djurets lif.

På en excursion, som Prof. Zetterstedt, Häradshöfding *Nerman* och jag anställde d. 14 Julii 1843 i en äng vid godset Skarhult i Skåne, kommo vi till en buske af *Salix pentandra*, på hvars ena blad en stor hona af *Tenthredo mesomela*, vid vår ankomst, flög och satte sig, hållande emellan mandiblerna ett lefvande exemplar af *Selandria morio*, den hon nyss fångat på blommorna af en vid busken vexande *Ranunculus* der flere individer af samma *Selandria* ännu voro öfriga. *Tenthredo mesomela* var så ifrig i att med mandiblerna krossa och söndertugga den fångade *Selandria* att hon alldeles icke lät störda sig deraf att jag då och då vidrörde henne; hon började med att söndertugga hufvudet och fortsatte oupphörligt, utan att hvila sig, mot abdomen; till dess hon efter kortare tids förlöpp än 20 minuter, till vår förundran, uppätit och nedsväljt hela djuret.

9. Den Samme meddelte Bemärkningar angående "Galläplen förorsakade af Sägflugor."

Ehuru *Réaumur* ådagalagt att inom hvarje Insektsklass (med undantag af Orthoptera och Neuroptera) finnas arter som kunna förorsaka något slag af de vextprodukter som man kallat Galläplen, så är det dock visst att de fleste egentliga Galläplen icke förorsakas af andra Insekter än Hymenoptera och bland dessa hufvudsakligast af arter som tillhöra det Linnæanske Släktet *Cynips*; men *Linné* öfverdref denna mening ända derhän att han ansåg alla Hymenoptera Gallifica för *Cynipes*, samt uppförde dem också under detta Slägtnamn så väl i *Fauna Svecica* som i den sista af honom sjelf redigerade upplagan af *Systema Naturæ*. Att likväl andra och från *Cynipes* ganska olikartade Steklar förorsaka Galläplen är en obestridlig sanning, på det fullkomligaste bevisad af *Walliesneri*,

*Reaumur*, *Rösel* och *DeGeer*. De Hymenoptera som icke äro *Cynipes* och likväl förorsaka Galläplen tillhöra det Slägtet bland Sägflugorna som *Jurine* kallat *Nematus*. Fyra Species inom detta Genus framalstra hvar sina sjelfständiga Galläplen, uti hvilka de tillbringa sitt lärvtillstånd. 3 af dessa species finnas redan såsom imagines korteligen beskrifne af *Linne*, neml. *Cynips viminalis* *Lin.*, *Cynips Amarinae* *Lin.* och *Cynips Capreae* *Lin.*; den 4de arten är *Tenthredo intercus* *Gmelin*. Alla dessa arter tillhöra, såsom blifvit nämndt, Slägtet *Nematus*.

No. 1 eller *Nematus viminalis*.

Galläplet är kulformigt eller päronformigt och genom en ytterst kort (knappt märkbar) stielk sammanhängande med bladets undre sida, till färgen är det gröngult eller hvit-aktigt samt åtminstone på solsidan mer och mindre ljusst eller mörkt rödt, ej olikt ett krusbär; ytan är blank och endast glest beströdd med några små tuberkler. Invändigt är det merendels sferiskt uthålkadt.

Larven är hvitgul eller lergul; när han är fullvext äter han sig ut ur galläplet och förpuppas i jorden.

Sägflugan är svart; munnen, ögonringarne, 2 strimmor på bröstet, magen (= venter) och fötterna lergula.

Synonyma äro: *Cynips viminalis* *Lin.* Fn. Sv. 1529: S. N. 2. 919. 13. *Rösel* Ins. Tom. 2. Wesp. Tab. X fig. 4—7 imago, galla, larva. *Mouche-à-scie des galles rondes du Saule* *DeGeer* 2. 2. 1013. 25. planch. 38. fig. 26, 27, 28 Galla; 29, 30 Larva; 31 imago. *Tenthredo intercus* *Panz.* Fn. German. 90. 11. galla, larva, pupa, imago. *Nematus intercus* *Dlbm.* Synops. larvar. Lund, 1835. pag. 28. No. 37. *Nematus Gallarum* *Hartig* Blattwesp. pag. 220. No. 55.

No. 2 eller *Nematus Amerinae*.

Galläplet är trädartadt af en hasselnöts till ett pärons storlek, sitter på sidorna eller i toppen af stielkarne till *Salix pentandra*. När dessa Galläplen om vintern förtorkat, se

de om våren ut som torkade päron i toppen af de bladlösa grenarne. Många larver lefva liksom samhälligt inom ett enda sådant stort galläple; de undergå hela sin förvandling inom galläplet, der hvar och en, inom de celler som finnas emellan galläplets trädaktiga och hårda fibrer, spinner sin svartbruna kokong.

Larven är hvit med svart hufvud.

Sågflugan är alldeles svart; munnen, ögonringarne och analspetsen samt till en del äfven fötterna lergulaktiga.

Ur de 30—40 galläplen som jag insamlade vid Lund d. 28 Sept. 1838, utkläcktes d. 26 Maj 1839, sextio fem imagines; de fleste voro honer, blott några få hanar.

Synonyma äro: *Cynips Amerinæ* Lin. Fn. Sv. 1530, S. N. 2. 919. 16. *Mouche-à-scie des galles ligneuses* du Saule *De Geer* 2. 2. 1009. 24. Tab. 39. fig. 1—5, gallæ, larvæ, —6—8 pupæ, 9—11 imagines. *Nematus Pentandra* *Dlbm.* Synops. larv. 1835. 28. 38. *Cryptocampus Populi* *Hartig* Blattwesp. 223. 3.

No. 3. eller *Nematus Capreæ*.

Galläplet är om sommaren och hösten högst allmänt på bladen af alla salix-arter, men synnerligast på *Salix viminalis* och *Caprea*. Dessa Galläplen äro än på undre, än och oftast på bladets öfre sida, till formen aflånga, elliptiska, cylindriska o. s. v. ej olika bruna bönor eller uppsvallda majs-korn, till färgen rödaktiga åtminstone fläcktals; inuti spongiösa och ha icke större cavitel än den larven sjelf uthäkat.

Larven är i ungdomen blåhvit och alldeles genomskinlig, med brunt hufvud och svarta ögon; fullvext är han blågrön med svart hufvud; nacken och en strimma som åtskiljer hjesans hemisferer lergula. När larven är färdig at förpuppa sig blir han lergul med svart hufvud, och äter sig ut ur galläplet samt förpuppas i jorden.

Sågflugan är mycket lik *Nem. Amerinæ*; men kroppen

är betydligt mindre, antennerna finare, ögonringarne äro ej gula, clypei spetskant är hvarken så djupt eller så bredt urringad.

Synonyma äro: *Cynips Capreæ* *Lin.* Fn. Sv. 1531; S. N. 919. 14; *Réaumur*. Mem. 3. *Planch.* 37. fig. 1, 2, 3, 4, 8, gallæ et larvæ. *Ichneumon foliorum Salicis* *Frisch* Germ. 4. p. 22. t. 4. *Rösel* Ins. 2 Vesp. Tab. X. fig. 1. galla, 2 larva, 3 folliculus. *Nematus Saliceti* *Dlbm.* Synops. larv. 29. 39. *Nematus Vallisnerii* *Hartig* Blattw. 205. 40.

No. 4 har jag ansett böra behålla namnet *intercus*, hvilken benämning *Gmelin* först infört uti 3de Editionem af *Linnés Systema Naturæ*.

Imago är mig ännu obekant. Galläplet är mycket allmänt på Salixarter i Tyskland; *von Winthem* och jag funno det i stor mängd på Salixbuskar vid Eppendorff ut med Alsterfloden om sommaren 1838 och *Hartig* har funnit dem lika ymnigt på andra trakter i Tyskland. Galläplet är mycket likt det ofvan vid *N. viminalis* beskrifna; men är dock väsendtligen afvikande; det är neml. 1) betydligt större, dess inre kavitet kunde rymma en liten bösskula, 2) det är aldrig rödt, men alltid grönt eller gulgrönt, 3) det er icke polerad utan tvertom ganska hårigt eller luddet.

10. Den Samme omtalte "Mutillæ Europæe parasitiska lefnadssätt."

Herr *Shuckard* berättar uti sitt Verk om Storbritanniens Hymenoptera fossoria att en af hans Landsmän Herr *Pickering* uppgräfde om vintern vid Coombe Wood en *Mutilla Europæa* ♀ och fann i den uppgräfde sanden inblandade Diptera-vingar. *Shuckard* gör deraf den slutföljd att *Mutilla*-larven födes med d. v. närer sig af Diptera. Jag har sedan icke uti några andra Entomologers skrifter funnit denna slutsats bekräftad. Att *Mutilla Europæa* i larvtillståndet dock är ett para-

sitdjur, det är utom all tvifvel. Med 2ne facta kan jag be-  
styrka det.

- 1) För många år tillbaka (emellan 1819 och 1821) fann fram-  
lidne Prof. *B. Fries* (som då var Student) en lefvande  
*Mutilla Europæa* i ett Humlebo vid Abusa landtegendom  
nära Lund i Skåne; den fångade Mutillan lemnade *Fries*  
till sin Informator d. v. Botanices Demonstratorn n. v.  
Botanices Professorn *Zetterstedt*, som länge förvarade  
Exemplaret i sin samling tills jag erhöll det såsom skänk  
af honom.
- 2) Philosophiæ Doctor *von Borck* samlade förlidet år om  
sommaren flere Humleboen omkring Lund, i synnerhet  
boen af *Bombus Rayellus* Kirb. Ur sistnämnda boen  
utkläcktes d. 31 Julii (1843) 2 honor, d. 1 och 4 Augusti  
flere hannar af *Bombus Rayellus*; och d. 3, 5, och 7  
Augusti utkläcktes ur samma Humleboen båda könen i  
flere Exemplar af *Mutilla Europæa*.

[= Dahlbom] see p 272

11. Den *Samme* gav Oplysninger angaaende *Diodonti*  
*tristis* og *Alysonii Ratzeburgi* Levemaade.

Sedan Professor *Zetterstedt* och jag i början af Juli 1840  
begifvit oss från Levangerfjord uppför vestra sidan af Norrska  
fjällryggen till Ostrenæss, gjorde vi omkring detta ställe, der  
den omliggande trakten företedde en temligen yppig vegeta-  
tion och i sammanhang dermed en rik insektfauna, vidsträckt  
excursioner. Den 10 Julii på förmiddagen kommo vi till den  
närbelägna byn Skördal, och förföljdes derifrån af en stor vild-  
sinnad Vallhund, så att vi som ej för tillfället hade andra va-  
pen än insektsaxar flydde ut i en kornåker derifrån vi genom  
stenkastning snart fördrefvo förföljaren. Denna åker var myc-  
ket sandig och glest bevuxen med korta kornstånd. Det var  
inmot middag och solhettan brännande i sanden, hvarest insek-  
terna framlockade af varmen och lugnet lekte om hvarandra.



I anseende till hastigheten och lifligheten i alla deras rörelser, var det då ingen lätt sak att fånga någon af dessa många små som befolkade den lilla sandöknen. 2ne Aculeater ådrogo sig i synnerhet min uppmärksamhet; den ene ansåg jag för att vara en Pemphredonid i anseende till habitus, kroppens svarla färg o. s. v.; den andra tycktes mig i anseende till underlivets teckningar böra vara beslägtad med *Harpactes lunatus* eller någon dylik. Pemphredoniden hade talrika boen i sanden; dessa boen bestodo af sneda cylindriska gångar eller kanaler af en dufvopennas eller gäspennas vidd; mynningen till dessa gångar utvidgade insekterna för hvarje gång de inkröpo i boet, genom att baklänges med baktibierna utskjuta den infallna eller nedrasade sanden. Till dessa sina boen återkommo Pemphredoniderna tidt och ofta, alltid hemförande proviant med sig i munnen samt voro alltid liksom dammiga af något hvitaktigt stöf eller puder. Efter att länge hafva legat på knä i sanden och väktat vid boen, lyckades mig ändteligen fånga en hona, just i detsamma hon slog ned vid ett bo och skulle krypa in; jag fann då 1) att denna hona var en okänd *Diodontus*-art som jag kallat *tristis* och hvilken ej kan förblandas med *Vanderlindens Pemphredon tristis* som är *Diodontus pallipes* eller *Sphex pallipes* *Panz.*, 2) det af *Diodontus*-honan emellan mandiblerna hemförda bytet till föda för ungarne var en levande hona af *Linnés Aphis Ulmi*, och 3) det hvita pudret eller stövet hvaraf *Diodontus* var om munnen och thorax liksom mjölig, var den hvita ull-artade secretion som denna bladlusart så copiöst producerar att den sjelf deraf ofta är alldeles involverad och hvilket ämne fastnar så lätt på alla föremål som komma vid detsamma. Nu ville jag äfven veta hvarifrån *Bladlusionarne* hämtades, anställde derföre en liten recognoscering och träffade snart på i en dald nedanför kornåker några *Ale-buskar*, hvilkas blad herbergerade *Aphis ulmi* i stor mängd. Här in-



funno sig Diodonterna flitigt, så att jag lyckades förse mig med Exemplar af båda könen; Diodontus-honorna fångade bladlössen mycket behändigt med mandiblerna och hemförda dem i flykten till sina boen. Efter denna undersökning återvände jag till kornåkern igen. Vid återkomsten varseblef jag på kornstånden, som stoda här och der emellan Diodontus-boen, flere exemplar af den andra förut omnämnda Aculeaten med gulhvita fläckar på abdomen och röda fötter, löpande mycket lifligt efter hvarandra upp och nedför kornstånden; hvarefter de flögo till nästa kornstånd och fortsatte samma lek. Jag förmodade att båda könen voro der församlade, och sedan jag fångat några Exemplar blef jag icke allenast derom öfvertygad; utan äfven derom att dessa steklar voro en ny Alyson-art som jag kallat Ratzeburgi och hvilken jag förut funnit i Skåne och Öster-Göthland; men som ännu icke mig veterligt, hvarken förut blifvit observerad så högt upp i norden, nära 64° lat. ej heller någonsin utom Skandinavien. Den sänkades i Berliner-Museum der jag uppehöll mig 1840 före utgifvandet af Hymenoptera Europæa. Om Alyson Ratzeburgi förer ett sjelfständigt eller parasitiskt lefnadssätt kan jag icke med visshet afgöra; det är dock vist att den halfva dag som jag höll vakt vid Diodontus-boen, flögo Alysonerna alldrig bort för att samla proviant, utan fortsatta sin lek ända intill aftenen; då deremot Diodontus-honorna med outrättlig flit och ihärdighet flögo bort för att hemta ny proviant och kommo igen med sitt byte som de höllo emellan mandiblerna. Det är ock anmärkningsvärdt att Alysonerna blott uppehöllo sig der, hvarest Diodonterna hade sina boen, vid hvilkas mynningar jag ofta såg dem, ehuru jag aldrig såg dem krypa in i boen.

Jag kan icke sluta denna lilla berättelse utan att omnämna hvarmed mina Observationer vid Diodonternas bo slutades. Det hände icke sällan att en arbetsmyra af *Formica fusca* kröp in i ett Diodontusbo hvars ägarinna nyss förut bortflugit,

sedan hon der aflemnat sitt byte. Efter några ögonblick kom Arbetsmyran ut igen, hållande i munnen den bladlus som Diodontushonan nyss hemfört. Om Diodontushonan i detsamma kom hem och mötte tjufmyran som höll tjufgodset i munnen, så vågade ej Diodontus angripa henne.

12. Adjunct *v. Düben* foreviste en nye og usædvanlig stor Art af en Penella, der levede paa en Balænoptera og en anden Lærnea, som syntes at maatte blive opstillet som Typus for en nye Slægt i Nærheden af Dichelestion, hvilken var funden paa Anthea Tuediæ.

13. Professor *Boeck* foreviste de færdige kobberstukne Tegninger til den af *Sars* udgivende Zoologia norvegica.

14. Adjunct *Düben* uddelte Aftryk af en Skrivelse fra ham til det bergenske Museums Bestyrelse, hvori han udhæver de vigtigste Sager, han har fundet i dets zoologiske Samlinger, og udtaler sig med Ros angaaende Museets betydelige Fremgang. Ved den opstaaede Discussion vare alle Sectionens Medlemmer enige i at tillægge saadanne Museer en stor Nytte for det zoologiske Studium, hvorfor man altsaa maatte ønske at det bergenske Museum fremdeles maatte gaae frem og længe beholde dens nærværende ivrige Bestyrelse.

Til Slutningen oplæstes et Tilbud fra Gartnersvend *Moe* om at levere for visse fastsatte Priser forskjellige zoologiske Specimina.